

BORBA

Leto I.

Izhaja vsak petek // Uredništvo in
uprava v Narodnem domu // Roko-
pisov ne vračamo

Maribor, 23. junila 1933

Velja na melet po pošti dostavljen
Din 6.—, za inozemstvo Din 10.—
Oglasi po tarifi

Štev. 4

Socializem, morala in
narodnost

Na enajstem kongresu ruskih Sovjetov je Ljening rek: »Ruski proletariati ima danes v rokah vso politično in gospodarsko moč, toda to ni zadosti. Treba je proizvajati. Pri tem pa se splošno čuti pomanjkanje kulture«. Trocki se mu je pridružil, povdarioč, da je za produkcijo treba vzgoje. Resnično. Za povzdigo produkcije ni zadostno samo mišičevje rok, ampak je treba še notranje sile, ljubezni do dela, kulture, vzgoje, ideologije! To sta povdajala dva velika socialisti.

Prišli smo do onega vidika, iz katerega nam postajajo jasni pravi činitelji vsake produkcije, ki so mišice, glava in srce, ali z drugimi besedami, činitelji proizvodnje, so proizvodna sredstva, kapital, fizično delo ter kultura. Kultura duha in srca. Ako delavec ne mara proizvajati, na drugi strani pa zahteva zase vse udobno življenje in v imenu socializma reklamira pravo do enakega blagostanja, je tedaj ta posameznik izkoriščevalec produktivnega ljudstva, prav tak izkoriščevalec, kakoršen je buržuazni kapitalist. Iz sovjetske Rusije smo slišali nešteto pritožb nad izkoriščevalci delavstva iz vrst proletariata. Odprava zasebne lastnine ni torej nikakšno zanesljivo varstvo proti mogočnemu izkoriščanju. Prej se je izkoriščevalo v obliki egoističnega prisvajanja dobička od delavskega dela, danes pa se izkorišča v sovjetski republiki v obliki delavske pasivnosti po proizvodjanju, katerega deficit mora kriti nadležno delavnega proletariata. Prej je bil izkoriščevalec egoističen buržuaz, danes pa je tam izkoriščevalec egoističen proletarec. Tam ni politične moči in sile, ki bi zamogla odpraviti to pasivnost proletariata v proizvodjanju, ki je vir izkoriščanja delovnega proletariata po indolentnem proletariatu. Družba se svojega socialnega zla ne more iznebiti z razlastitvijo poedinega razreda izvršnega po diktaturi proletariata. Treba je, da tu vmes poseže še neka notranja sila, ki požene delavceve produktivne sile k plodonosnemu delu. In ta sila je morala. Morala naroda — delovnega ljudstva pa se more porajati le iz zavesti, da človeško življenje in njegov obični napredek vzdržuje edino produktivno delo, duševno in telesno. Iz te zavesti pa rase zopet ljubezen do dela, ki neprestano budi, krepi in žene vse proizvodjalne sile smotreno k nesebičnemu plodonosnemu ustvarjanju. Morala je torej najvažnejši duševni činitelj proizvodjanja, je prvotni činitelj prav tako, kakor je fizična energija naših mišic. Tega činitelja pa marksizem vedno zametuje.

In prav v tem se loči od marksizma nacionalni socializem, katerega načelo je morala in splošna kulturna povzdiga delovnega ljudstva ter ljubezen do naroda in lastne države. Marksizem gradi na egoizmu in premalo upošteva altruistične motive pri presnavljanju človeške družbe. Na golem egoizmu delavske mase se ne da graditi morala, brez katere ni mogoč niti razvoj produkcije, kaj šele dobra razdelitev in socialna pravičnost. Ne zadostuje, da se posameznik zaveda svojega interesa v skupnosti in da iz pojmovanja lastne koristi postane solidaren s temi, ki zasledujejo enake egoistične interese. Taka solidarnost je egoizem preračunjen na socialno formulo, ki išče v vseh asociacijah in solidarnih akcijah le svoj osebni profit.

Na principu svobode egoizma in interesnega solidarizma temelji kapitalizem. Ta ideologija kapitalistične mentalite

te se je prikrala v marksizem, ki je tudi hotel in hoče še danes graditi socialistično družbo na tem načelu.

Solidarizem je sicer vevajna socialna sila, ki vzdržuje poedince k skupnim akcijam in ki šola mase v elementarnih socialnih funkcijah, jih usposablja in pripravlja za višje družabno življenje. Toda to šolanje ne zadostuje. Bodoče življenje družbe zahteva močnejših, bolj nesebičnih sil, kakor je na osebni dobiček preračunjen solidarizem. To resnico danes živo čutijo Sovjeti.

Marx je računal pri svoji konstrukciji bodoče družbe s predstavkom, da proletariati predstavljajo celoto popolnoma homogenih in enakih delovnih sil, izmed katerih je, oziroma je lahko vsaka v eni meri udeležena pri proizvodjanju, s čimer ji dosledno pripada tudi temu enak delež na vseh vrednotah. Če bi bila ta Marxova dogma resnična, potem seveda bi se dala skoro matematično preračunati tudi vsa ostala razmerja med poedinci.

Tak račun pa je napačen. Delovne sile niso niti v enaki meri udeležene pri produkciji, niti biti ne morejo, ker poedinci ne predstavljajo povsem enakih sil. Te sile so v resnici precej različne, tako po svoji fizični, kakor po duševni potenci. In s tem je račun mnogo kompliciranjši, da, sploh nemogoč. Odtod tudi neizogibna razlika med produkcijo in potrebami človeške družbe. Pomanjkljivost človeške narave je vsekakor veliko zlo, toda je dejstvo, s katerim je treba računati, zlasti v socialnem življenju. Če bo delavec egoistično mislil in gledal na to, da bo le toliko proizvajal, kolikor je to potrebno za pospeševanje lastnega blagostanja, ga ta račun privede nujno v nasprotje s splošnimi potrebami naroda. Odkod namreč naj potem rase blagostanje teh, katerih pomanjkljivost njih proizvodjalne energije ne zmoro toliko, da se vzdrže, ali celo povzpno do blagostanja? Od česa naj žive slabotni, otroci, starci, bolniki? Ali naj tem nesrečnejšem, med katere so se v današnji dobi vrinili v velikih masah še brezposelni, ki niso sami krivi te svoje nesreče, odrečemo blagostanje, ker se z egoističnim računom proizvajajočih to ne ujema? In kako boste dopovedali delovnemu človeku, da je v njegovem lastnem interesu, da jih s svojim nadelom živi in da naj taki ljudje žive, če ravno ne proizvajajo? To je težkoča, katere marksizem ne zmoro in je ne bo zmogel nikdar!

Socialna vprašanja naroda in človeštva so torej mnogo bolj zamotana, kakor je mislil Marx. Zamotana so tako, da jih ni mogoče razrešiti z enostavnim egoističnim računom, temveč je treba k temu pritegniti še druge činitelje, med katere prištevamo kot najvažnejšega plodno, nesebičnost v delu ali delovno požrtvovalnost. Ta pa se ne da priučiti, ampak jo je treba človeku privzgojiti. Noben filozofski sistem, nobena še tako lepa moralna načela, še tako jasen dokaz, da je treba nesebičnega plodnega dela, da je potreba delovne požrtvovalnosti, pa ne pripravi človeka do tega, da bi v resnici tudi požrtvovalno delal, ako mu manjka zato duševne sile. Moralne sile, ki moralna načela oživetvarja, ni mogoče nikogar naučiti, temveč jo je mogoče samo privzgojiti. Ali pa eksistira v človeški družbi v kakšni obliki ta moralna sila, ki bi uposabljala k nesebičnemu požrtvovalnemu delu? Ta moralna sila eksistira. Ona je sočustvo, ljubezen do sočloveka, bratstvo! (Nadaljevanje sledi.)

Naše socialne težnje

Po vojni se je življenje bistveno spremenilo. Socialni problemi našega ročnega in duševnega delavstva globoko posegajo v naše politično, gospodarsko in kulturno življenje, torej problemi katerih sprovedba potrebuje volje, potrpežljivosti in vsestranskega spoznanja. V praktičnem življenju so nastala nova gledanja na eksistenčne potrebe produktivno ustvarjajočega ljudstva, nastala so nova iskanja poti in sredstev za dosego trajnega zadovoljstva. V borbi za socialno pravičnost se čuti, da delovni človek noče in ne sme biti samo objekt, temveč tudi subjekt vsake socialne politike in ta borba postaja za vse stanovske panoge strogo obveznega značaja.

V dobi splošne gospodarske krize ni mogoče dati vsem perečim socialnim problemom tiste obsežnosti in skladnosti, ki jo problem sam na sebi zahteva, še manj da bi ga rešili vsebinsko in v celoti. Na stečaj so odprta vrata raznim socialnim vprašanjem našega ročnega in duševnega delavstva. Zato je iz tega vidika neobhodno potrebno, da se naš stanovski pokret te ali one panoge omeji na najnujnejše. Pri tem pa naši tovariši in cenjeni čitatelji »Borbe« naj ne mislijo, da skušamo odrekat nujnost vprašanjem, katera so po svoji naravi prav tako potrebna, kakor vsa ostala. Daleč smo še od tiste miselnosti, da bi pri tem, če ločimo nujnost od najnujnejšega, morali puščati v nemar vprašanja, ki niso mogoče na prvi pogled strogo eksistenčnega karakterja. V svrhu boljšega razumevanja naglašamo, če v dobi gospodarskih nepravil in socialnih nasprotstev dosežemo samo najnujnejše, smo s tem dosegli mnogo, v materialnem in socialnem pogledu, ter mnogo pridobili tudi na organizacijski in moralni sili našega pokreta.

Prvenstveni smoter vsega našega hopenja je avtoritativno priznanje eksistenčnega minimuma vsemu našemu ročnemu in duševnemu delavstvu. To je zahteva, ki je danes predmet večnega in brezplodnega razpravljanja, zahteva, ki jo smatramo za najnujnejšo. Predvsem pa moramo imeti pred očmi zaščito najjačjih dobrin: dela in pridobitne sile našega jugoslovanskega naroda. To je važno predvsem za naše mesto, kjer bred radi vsiljivih tujcev naš človek v blatu brezposelnosti. Treba je ustvariti pravno-materialno zaščito vseli državnih in privatnih nameščencev, delavcev, upokojenecv, vdov in sirot. Vsa stara načela, ki padajo v naš čas kakor kol na glavo, se morajo umakniti pravični in vse zadovoljujoči razdelitvi življenjskih dobrin.

V nadaljnji razčlembi naših socialnih teženj, se moramo ustaviti pri problemu našega industrijskega delavstva. Vsi dobro vemo, da se v vsakem industrijskem podjetju križajo trije važni pojmi: kapital, dobiček in mezde. Prva dva sta nekaki privilegiji pohlepnih delodajalcev, dočim je slednji milostni privilegij do skrajnosti izmोजganega delovnega ljudstva. Nihče ne bo oporekal, da tičimo v slabih gospodarskih in finančnih razmerah, torej tudi industrija sama. Pri tem pa vidimo, da je radi teh gospodarskih nepravil prizadet najbolj oni, in to neopravičeno, čigar edino premoženje je njegova delavna roka. Sle-

pec vidi, da se kljub toliko razkričani gospodarski krizi stekajo ogromni dobički v žepu akcionarjev in kapitalistov. Sila gospodarskih razmer ni dosegla tistih, ki bi bili prvi poklicani žrtvovati gotovi del za ozdravitev krize. Iz teh vidikov nam je predvsem jasno, da takoj stanje ni v skladu s pojmi socialne pravičnosti in enakopravnosti. Dolžnost našega pokreta je, da se z vso silo vrže v borbo, ter do kosti razgali krivice, ki ogrožajo življenske pravice industrijsko-produktivno ustvarjajočih sil. Nikakor ni dopustno, da se nagli industrijski razvoj izraža v velikanskih dobičkih na eni strani in pod krinko gospodarske krize, na drugi strani pa pod krinko odmerjenih sramotnih mezd. V tem pogledu hočemo in moramo uspeti, ker to zahteva naš ponos in ljubezen do našega naroda in države.

Advokat dr. V. Rapotec

se je preselil s pisarno z
Aleksandrove ceste 16 na

Aleksandrovo cesto 20

Slika največje socialne razruvanosti in nemoralnega značaja pa je gotovo vprašanje brezposelnosti, vprašanje, ki po svoji kompliciranosti prednjači vsem ostalim. Občutek, da nekdo nima dela, ne jela, ni prijeten in kdor pravilno pojmuje situacijo, v kateri se nahaja tak nesrečnej, bo tudi vedel, kako demoralizujoče vpliva tako stanje na človeka. Vemo, da je brezposelnost v nekaterih državah dosegla ogromno višino, pre-dobro pa tudi vemo, kako in na kak način se v teh državah brezposelnost skuša omiliti in znižati. Naši javnosti kakor tudi posamezniku je že znano, kako naši sosede po kratkem procesu v omiljenje brezposelnosti svojih državljanov vržejo ljudi naše narodnosti kratkomalo čez mejo. Da bi mi vračali milo za drago, se ne more nikdo pritoževati, vsaj do danes se razven par redkih izjem, ni to zgodilo nobenemu tujerodcu, ki mu diše naši dinarji in mu gre v slast naš kruh. Popolnoma nerazumljivo in nelo-gično je dejstvo, da še do danes vkljub raznim intervencijam, kljub upravičeni ogorčenosti našega brezposelnega rod-nega človeka, naša oblast ni izgnala tu- jerodcev ter storila tega, kar so drugje smatrali za prvo nalogo v omiljenje brezposelnosti svojih državljanov.

V bežnih slikah smo skušali orisati so-cialno krivico, ki se godi našemu narodu. Omejili smo se na najnujnejša soci-alna vprašanja, upoštevajoč pri tem vse momente, ki prihajajo za naš obstoj pr-venstveno v poštev. Na vrsto bodo pri-šle pa tudi stanovske panoge: železničar ska, rudarska, obrtniška itd. Tudi teh se bo lotila naša »Borba«.

Posebej pa moramo naglasiti, da soci-alna pravičnost sloni na socialni kulturi, ki se izraža v pravni in materialni za-ščiti delovnega ljudstva. Naš pokret in ž njim naša »Borba« bosta zavzela ener-gično stališče, da ljudje brez strokovne usposobljenosti, brez skušenj, brez čuta odgovornosti in brez notranje-etičnega razumevanja socialnih pravic ne bodo v bodoče vodili naše socialne politike.

BRATJE! Ne pozabite, da je kapitali-stu država le toliko časa domovi-na dokler mu je molzna krava!

BRATJE! Ne pozabite, da so marksi-sti le toliko časa radikalni, dokler nima-jo mastnih korit. Potem jim je radikalnost le še kšeft!

Sokoli in nacionalisti!

Poslužujte se samo sokolskega pisem-skega papirja, ki ga dobite edino le v Podružnici Učiteljske knjigarne v Mariboru, Tyrševa ulica.

Zdrav pokret naše mladine

Veliko krivico delajo naši mladini vsi, ki pravijo, da je pokvarjena. Prav gotovo so v zmoti tisti, ki črno gledajo njen pokret. Naša mladina ni takšna, kakor jo slikajo nekateri. Naše mladine se ne sme primerjati z mladino, ki je bila pred vojno, ali še prej. Ona je danes povsem drugačna. Že v svoji zgodnji mladosti je marsikaj doživela, marsikaj videla in slišala. Zato je pa tudi zrela za marsikaj. Zato ji povzročajo veliko krivico vsi tisti, ki omalovažujejo njeno gibanje, vsi, ki ji jemljejo besedo. V naši mladini je volja do dela. Ona je aktivna, ona hoče delati. Proč roke od mladine vsi tisti, ki ne razumete ali nočete razumeti nje njih stremiljenj. Mi bomo naši mladini posvečali vso pozornost, jo podpirali po svojih močeh. Ona to v polni meri zasluži. Srečni smo, da imamo takšno mladino. Ona je zdrava. In ker je naša mladina zdrava, lahko pričakujemo v kratkem boljšo bodočnost. Njeno zdravje in aktivizem dovolj jasno izpričuje načelna beseda njenega pokreta, ki jo je izdala v naslednjem proglasu:

Omladinci!

S pokretom, s katerim smo pričeli v marcu 1932, stopamo pred širši krog soimisljenikov. Sedaj, ko pregledujemo uspehe svojega desetmesečnega dela, lahko mirno rečemo, da ima naš pokret pravico do življenja in možnost obstoja.

Prve ovire so odstranjene, prvi uspehi so doseženi. Klevete, s katerimi nas obsipajo naši nasprotniki, smo odbili in sedaj lahko pomirno ugotovimo, da smo in bomo ostali brezkompromisna jugoslovanska omladina, na katero nimajo vpliva moške dnevnice politike, temveč samo zahteve časa, v katerem živimo. Zato moremo mirno reči, da predstavljamo neodvisen in sodoben pokret, ki naj se vkorenini v dušah vseh mladih Jugoslovenov.

HOČEMO, da tudi omladina enkrat samostojno nastopi z jasnimi zahtevami in brezobzirno kritiko.

HOČEMO, da se preneha žonglirati z Jugoslovantvom in Slovenstvom in jasno povemo, da je Jugoslovantstvo pojem, ki družijo štiri rodove v skupnih prirodnih, etnografskih, nacionalnih in gospodarskih mejah, da je zgodovinska potreba, ki ne izključuje raznih individualnosti, ki jih ima naš narod v območju različnih kulturnih, gospodarskih in socialnih prilik.

HOČEMO iskreno in nesebično delati za popolno socialno pravičnost, ki naj doprinese blagostanje vsemu jugoslovanskemu narodu.

ZAHTEVAMO enotno jugoslovansko politiko, ki naj smotreno deluje z narodom za narod.

ZAHTEVAMO, da se odstranijo iz javnega življenja ljudje, ki so izrabljali zaupanje naroda v svojo korist.

ZAHTEVAMO lojalnost in poštenost od vseh političnih voditeljev in oseb, ki trenutno vodijo ali bodo vodili usodo države.

Zavedamo se, da bomo s tem svojim radikalnim programom povsod naleteli na odpor, ker so povsod ljudje nepoštenih ambicij.

Zavedamo se, da ljudje, ki so v bivši Avstriji in Srbiji vodili politiko, pošteno ali ne, danes ne morejo več nastopati, četudi bi se morda iz koristolovstva hoteli živeti v nove državne razmere.

Razumljivo je torej, da bo samo nova generacija, prežeta s pravim idealizmom, jugoslovanskim, demokratičnim in socialnim čutom, ki bo radikalna in revolucionarna v pozitivnem smislu, ki bo torej ustvarjala in gradila, ki nacionalnih in kulturnih dobrin naroda ne bo uničevala, da bo samo taka generacija znala in mogla ustvariti na Balkanu Jugoslavijo, ki bo ekonomsko neodvisna in ki bo edina jamčila popolno neodvisnost našega naroda.

Pozivamo vso jugoslovansko omladino, ki veruje v veliko bodočnost Jugoslovantva, ki je zmožna in voljna v naših vrstah delovati za Veliko Jugoslavijo, da se pridruži našemu pokretu.

Omladinska Narodna Odbrana.

Nacionalizem kapitalistov

Da je nacionalizem kapitalistov v tesnih zvezah z materializmom, o tem nismo dvomili nikdar. Kljub temu pa moramo priznati, da smo bili presenečeni, ko smo izvedeli, da dopisuje prvi slovenski denarni zavod, Ljubljanska kreditna banka, tudi v nemškem jeziku. Še bolj pa smo bili presenečeni, ko smo ugotovili, da ne prejema jo nemških pisem Ljubljanske kreditne banke samo Nemci, ampak tudi ljudje, ki niso le slovenske narodnosti, marveč se kot nacionalisti udeležujejo v prvih vrstah naših nacionalnih organizacij. Tako pismo, o vsebini katerega je bila takoj po prejemu obveščena Narodna odbrana in ki je kot dokaz v naših rokah, se glasi:

»Ljubljanska Kreditbank.

Maribor, den 21. März 1933.

Til. N. N.

Maribor.

Wir beehren uns, Ihnen anzuzeigen, dass wir von Ihnen bei uns erliegenden Effekten die fälligen Coupons abgetrennt und den entfallenden Betrag laut nachstehendem Verzeichnis Ihrem Konto gutgebracht haben.

Stückzahl	Coupons	à Din
70	7% Investitionsanleihe Nom.	
	Din 7000.— per 15. 3. 1933	3.50
Betrag	Wert	
Din 245.—	243	

Hochachtungsvoll

Ljubljanska Kreditbank

Filiale Maribor:

(Sledita dva nečitljiva podpisa.)

Slovenska javnost naj si sarna napravi sodbo o nemškem dopisovanju Ljubljanske kreditne banke. Vprašamo pa vladnega komisarja te banke, senatorja g. dr. Novaka v Ljubljani, ali mu je znano, da mariborska podružnica Ljubljanske kreditne banke dopisuje s svo-

jimi klijenti, neizvzemši Slovence, v nemškem jeziku? Nadalje, če so mu znana zakonita določila, po katerih je predpisana trgovska korespondenca v državnem jeziku, ne glede na to, da bi tak zavod, kakršen je Ljubljanska kreditna banka, tudi v primeru, da bi takih predpisov ne bilo, nikakor ne smel s Slovenci dopisovati nemški. Kakšen vzgled daje Ljubljanska kreditna banka s takim postopanjem manjšim denarnim zavodom, trgovcem in obrtnikom? Kako naj na ta način pridejo do kruha slovenski korespondenti, oziroma nameščenci? Ali je takega postopanja sploh zmožen prvi slovenski denarni zavod, ko vendar še ni tako dolgo od tega, ko so Nemci razbijali slovenske napise na njegovi filijalki v Celovcu?

Bilo temu tako ali tako, naše nacionalno delavstvo je dobilo z zgornjim dokazom vnovič potrjeno, da je nacionalizem kapitalističnih krogov le na odpoved in da je skrajno nezanesljiv. Pravi nacionalizem je združen s požrtvovalnostjo in ta je doma le med našim nacionalnim delavstvom, ki ni obupalo kljub temu, da ga izkoriščajo tuji in domači kapitalisti. Zato pa je tudi bodočnost nacionalne države zajamčena le tam, kjer se ščiti delovno ljudstvo, ki je najzanesljivejši in najjačši steber države, ki se mu mora radi tega omogočiti obstoj in razvoj. Vajeno trpljenja je naše nacionalno delavstvo voljno vse pretrpeti za jugoslovansko državo, njeno srečo in bodočnost, zahteva pa, da se merodajni činitelji, ki vodijo državno politiko, zanimajo tudi za nacionalizem v kapitalističnih vrstah.

Zahtevajte „BORBO“
v vsakem javnem lokalu!

Kriza

Že nekaj let čitamo vsak dan o gospodarski krizi, ki tare ves svet. Sklicanih je bilo že nešteto konferenc in jih sklicujejo še danes, da bi prišli krizi do živega in jo ugonobili. Modri možje so na teh konferencah stavili že nešteto predlogov, kako bi se krizo najučinkovitejše pobilo. Toda uspehov, pravi uspehov, do danes še ni in jih tudi najbrže še ne bo tako kmalu. Že sam papir, ki so ga na teh konferencah porabili, je vreden precej denarja. Pa ne samo papir, gospodje, ki pobijajo krizo na teh konferencah, služijo mastne dnevnice. Ne dvomno predstavljajo te dnevnice skupno precejšnje premoženje in če bi jih razdelili med delavstvo in nameščentstvo, bi prav gotovo nekaj zalego. Čudno je res, da vkljub tako intenzivnemu pobijanju od strani tako pametnih in učenih mož, krize ni konec in je vsak dan večja. To je pravi čudež 20. stoletja. Mogoče pa bi to krizo omilili delavci, nameščenci in kmetje, če bi jih povabili na take konference za pobijanje krize. Pa če bi ji takoj ne prišli do živega, imeli bi vsaj ta uspeh, da bi jo cenejše pobijali. To bi bila nekaka konkurenca. Ker pa so si vzeli za to pobijanje koncesijo samo gospodje, ki krize ne občutijo in si jo mogoče le drugače predstavljajo, kakor jo nam potem opisujejo, nam je kaj lahko razumljivo, da jo bodo še dolgo pobijali...

Čudno pa je, da je kriza bolezen, ki se ne prime vsakogar. Ima to slabo lastnost, da obole za njo najprej delavci, kmetje, mali obrtniki in nameščenci. Ne prime pa se kapitalistov, ki žive brez skrbi. Kriza pri velekapitalistu je drugačna. Na njen račun raste kapitalistu potreba po močnejšem. Ker je kriza vsepovsod, morajo ti laži-rodoljubi zmanjševati delavcem in nameščencem zaslužek, cene svojim produktom pa zviševati, da bi se na ta način popolnoma zavarovali pred krizo. Ti privilegiranci se radi krize prav ničemu ne odpovedo. Hodili so in pošiljali pred krizo svoje rodbine v domača letovišča, radi velike krize pa si danes raje privoščijo kakšno bolj inenitno letovišče v tujini. Poprej

so imeli en avtomobil, sedaj jih imajo več. Poprej so imeli mogoče samo en milijonek, sedaj pa imajo najmanj dva. Da pa včasih pokažejo, kako se borijo s krizo, pa za nekaj tednov ali mesecev ustavijo popolnoma svoje obrate, ali pa jih skrijajo na ta način, da odpuste večje število delavstva, ki ima najmanjše dohodke. Tudi drugače so ti ljudje, ki krize ne poznajo, zelo skromni. Njihove boljše polovice ugovarjajo na trgu previsokim cenam pridelkov, ki jih prinesejo na trg uboge kmetice. Kilogram krompirja po 50 par jim je predrag, jajca po 30 para so jim predraga, za dinar je vsega pre malo. Je pač kriza. Zvečer pa zabri elegantna limuzina, pa se ti gospodje popeljejo malo na oddih. Če stane ena noč tudi par tisočakov, vsaj tega ne vidi njihov delavec, zato ne ve naš kmet. In stvar je v redu. Tako izgleda ta kriza torej pri nas, pa tudi drugod. Povsod je zelo kruta le za malega človeka, zelo dobrodošla pa je kapitalistu. Prepričani smo, da bo kriza trajala toliko časa, dokler se gospodje, ki jo pobijajo, ne bodo znašli na edino pravi poti, dokler se ne bodo zedinili, da je za ozdravljenje krize nujno potrebno zmanjšanje dobičkov velekapitala, dokler ne bodo plačali delavstva in nameščentstva sorazmerno z današnjimi cenami. Dokler pa bo velekapital cene svojim produktom zviševal, delavcem in nameščencem pa plače zniževal, ne bo mogoče odpraviti krize. Zgodilo se bo nasprotno. Kriza bo vedno večja in je prav gotovo, da bo ugonobilista tiste, ki so jo povzročili. Kapitalist mora biti prepričan, da se tudi lahko v svojem lastnem premoženju zaduši.

Odmevi konferenc, kjer pobijajo krizo, pa so taki, da gredo v račun le velekapitalistu, ki vedno znova zahteva podaljšanje delovnega časa, znižanje mezd in pospešitev produkcije. Kako si to ti gospodje zamišljajo nam je uganka. Če bodo cene produktov šle kvišku, na drugi strani pa se bo zmanjševala kupna moč konzumenta, potem pač krize ne bo nikdar konec. Zgodi pa se lahko, da bo nazadnje delavstvo tisto, ki bo našlo primerno sredstvo za rešitev krize in tistih, ki danes žive od nje. Gospodje, ki je prenapet, odnehajte!

Za enkrat samo to

V zadnjih letih se je v Mariboru silno razpaslo nemškutarjenje. Ne nemškutarijo pa samo starejši, ampak tudi mladina, kar je najžalostnejše poglavje. V nemškutarjenju se v Mariboru odlikuje železničarska kolonija, kjer so nastanjeni sami državni uslužbenci. Da ne bo zamere, moramo omeniti, da je med njimi nekaj častnih izjem, drugače pa tam izgleda, kakor da bi bili kje v okolici Gradca. V nemškutarjenju prednjači zlasti dozorevajoči nežni spol s svojimi mamicami vred. Nehote se vprašamo, kdo je temu kriv? Odgovor je lahak, ker tiči to zlo pod domačim krovom. Oče Slovenec, ki se bori dan za dnem za vsakdanji kruh, bi moral zabičati svoji ženi, materi svojih otrok, da se preživljajo z jugoslovanskim kruhom ter da je nedostojno pljuvati v lastno skledo. Izgovor, da matere ne znajo slovenski, ne drži. Kdor ni svoje žene še doslej naučil slovenski, ta ni mož na mestu. Smo sinovi in hčere malega naroda, toda zdrava veja na veliki in mogočni slovanski lipi. Vsaka Slovenka bi se morala zavedati, čeprav se omoži s tujcem, da se mora tudi on naučiti njenega jezika. Prav isto pa zahteva ponos Slovenca. Ni še zadeva rešena, če je kdo vpisan v nacionalni organizaciji. Veliko več je vredno, če vzgaja sebe, svojo ženo in otroke v pravem nacionalnem duhu. To-liko za danes. V bodoče bomo objavili imena vseh tistih, ki nemčurijo.

Rokoborbe in naši nemčurji

Kakor že večkrat, tako so tudi letos prišli v Maribor služiti svoj kruh poklicni rokoborci. Eden je Nemec, drugi Čeh in tako dalje. Eden je močnejši od drugega, eden manj, drugi bolj spreten. Tu ni torej kakih posebnosti. Posebnost pri teh rokoborbah pa je, da se nekateri mariborski nemčurji in še mlečnozobi nemčurki nemško šovinistično izživlja-

jo. Letos imajo najbolj na piki Mrno, pa ne mogoče zato, ker je včasih malo šegav, ampak zato, ker je Čeh in glavni nasprotnik Nemca. Pa sta se spoprijela. Ta ali oni je napravil kakšno za kratek čas. Če je malo brnil ali vsčipnil Čehi Mrno, že si zaslišal klice: »pfuj«, »Abzug«, »verdammer Böhm« in še kaj sličnega. Če je brnil in vsčipnil tudi Nemec, so zasrbele te mlečnozobeže z zelenimi klobučki roke in bil je aplavz, kakor še nikoli. O jej, kako so korajžni tile nemčurji in nemčurki. Priporočamo jim, da se mogoče pri Mrni oglasijo v privatnih urah. Da pa ne bo kdo mislil, da so ti kričarji in oholeži ljudje iz delavskih krogov, moramo že pojasniti, da jih je precej iz takozvanih »boljših« familij. Ker vemo, da jih tudi starši ne vzgajajo prav v preveč našem duhu, si jih bomo ob priliki malo boljše ogledali in jim dopovedali, da je vse njihovo veselje nad zinago bodisi pri rokoborbi, pa tudi sicer, zaman. Vprašamo tudi prireditelje, če so take prireditve v teh resnih časih res neobhodno potrebne? Znani so nam primeri, ko so bile v lanskem sezoni v Mariboru nekatere kulturne prireditve in celo humanitarne prireditve naravnost skandalozno slabo obiskane. Sicer se pa pri rokoborbah ne gre za sport, gre se za »užitke« in denar!

ZA SMEH IN POUK.

Za tiste Slovence, ki se ne morejo ločiti od blažene nemščine in med seboj stalno nemčurijo, bo v kratkem odprt en tečaj o spoštovanju do materinega jezika. Priporočamo jim, da se čimprej prijavijo, ker je stvar potrebna in nujna. Čas in kraj bomo pravočasno objavili.

Švabi in Švabiči, ki se v zadnjem času pozdravljajo z dviganjem desnice in vzklikom »He-hi« sporočamo, da smo pripravili in iznašli za nje posebno mazilo, s katerim jim bomo namazali roke, da jim ne bodo otrpnile. Mazilo je pristni domači izum!

Beseda našega delavca

Čeprav naše delavstvo obupava nad svojim bednim in krivičnim položajem, vendar se živo zanima za vse naše gospodarske in finančne probleme, kar je dokaz, da še ni izgubilo popolnoma vere v izboljšanje. Tako nam piše neki delavec naslednje:

Zamrznjen kapital pri naših denarnih zavodih, tesavriran denar, ter prezdolženost delavca, nameščencev in našega kmeta so problemi, pred katere je postavljena naša država. Ti problemi so tako zamotani, da človek skoro ne vidi izhoda. Zato so nujno potrebni prav radikalni in izredni ukrepi, da se vsaj za silo izkoplje.

Notranja vrednost našega dinarja skače na raznih borzah med 6,5—7, medtem, ko je uradno stabiliziran na 9. Ker je notranja vrednost precej manjša, sledi iz tega, da bi se moral naš dinar nižje stabilizirati. To bi imelo za posledico večji obtok denarja. Cene pridelkom bi nekoliko poskočile in pričelo bi se novo življenje. Glede naših zunanjih dolgov pa bi se morali naši gospodarski strokovnjaki postaviti na takšno stališče, kakor so se nekatere druge države. Plače delavstva in nameščencev, vseh privatnih in državnih bi se morale temu primerno zvišati in ustvariti bi se moral eksistenčni minimum, ki bi omogočal našemu narodu dostojno življenje.

Država bi morala pomagati našim denarnim zavodom, da bi bili zmožni izplačevati vloge malih ljudi. Na ta način bi se zopet vrnilo zaupanje vlagateljev in denar bi prišel v promet. Pomagano bi bilo vsem. Država pa bi morala imeti najstrožjo kontrolo nad poslovanjem denarnih zavodov. Štednja in redukcija, ki se danes naglašajo vsepovsod, ni na mestu. Da, štednja tam, kjer je potrebna, toda ne tam, kjer škoduje in boli. Popolnoma zgredena pa je gospodarska politika, da se štedi na ta način, da se delavcem

in nameščencem reducira prejemke in zaslužek.

V zadnjem času je padla tudi davčna morala. Le pogledimo naše kapitaliste kar po vrsti. O svojih obratih vodijo dvojno knjigovodstvo. Eno zase, drugo za državo. Zato ni čuda, če izkazujejo ob koncu leta nekateri celo izgubo. Mi delavci pa prav dobro vemo, da ne bo nobeden kapitalist delal za izgubo. Mi delavci dobro vemo, da kapitalist še do danes ni žrtvoval za zboljšanje našega narodnega gospodarstva niti pare. V upravnih svetih industrije bi moralo biti zastopano tudi delavstvo in nameščenci. Čisti dobičkov bi morala biti deležna tudi delavec in nameščenec, ker sta prav ta dva doprinesla največ.

Današnja obrestna mera bi se morala znižati na vsak način. Zadostovala bi za vloge po 3½—5 odst., za posojila pa 6—7 odst. Isto je z dividendami. Delničarji dobivajo danes 10 do 12 odst. dividend. Ali ni to oduševstvo? Potreba bi bilo radikalnih in brezobzirnih ukrepov. K takim oduševstvom pa spadajo tudi naši hišni posestniki, ki jim nosi njihova posest, kakor jim še nikdar ni. Naši hišni posestniki, med njimi je nekaj častnih izjem, so danes največji izkoriščevalci naroda in produktivnega človeka. Na račun krize danes oni dobro živijo. Hiše bi se morale obrestovati največ po 4 odst., danes pa se obrestuje zazidani njihov kapital po 12 in še več odstotkov.

Poglavje zase je tudi naš birokratizem. Ta je postal zadnja leta svetnik v našem koledarju. Naš upravni aparat je tako kompliciran, da se že več juristi ne spoznajo. Zatorej proč s kompliciranim birokratizmom! Vsem pa, ki imate v rokah aparat in vaje, kliče delavstvo: popravite krivice, dovolj je mrcvarjenja! Ali ne vidite, da se pomika kazalec na dvanaest uro?!

Na delo za našo „Borbo“

Uredništvo »BORBE« je prejelo nešteto pozdravov in iskrenih priznanj iz vseh delov naše banovine, ki priporočajo, kako živa potreba je bila po »BORBI« in s kolikšnim veseljem jo je sprejelo naše delavstvo in nameščenstvo. Tako piše državni uradnik in naš naročnik naslednje:

V slovenski nacionalni tisk se je vključil nov potreben člen: tribuna za javna nacionalna in socialna vprašanja v novo izdanem tedniku »BORBA«. Razveseljen in predvsem velevažen dogodek je rojstvo »BORBE« za ves nacionalni življenjski našega obmejnega mesta, ki je zlasti socialno zelo ogrožen. Izdajatelji se v zadostni meri zavedate, da se ves naš nacionalni narod nahaja v dobi iskanja in presnavljanja, kar kažejo svojo življenjsko upravičenost in ustvarjajočo silo. Z »BORBO« je dobil naš socialni pokret jasnejšo in popolnejšo obliko, dobil je boritelja za svoje nacionalne in socialne pravice, ter tolažnico v vsemu, kar vznemirja naše delovno ljudstvo.

Odvč bi bilo, če bi naglašali že samo ob sebi umevno dejstvo, da je dober list v življenju današnje družbe ogromna sila. Smatramo, da je »BORBA« dostojen in primeren izraz časa, v katerem živimo, ter po svojem značaju predstavnica izrazito nacionalne in socialne borbene sile. Krvavo smo pogrešali v našem obmejnem Mariboru list, ki bi bil borben. Zato danes z zadoščenjem beležimo korak naprej, ker je izpopolnjena dolgo zevajoča vrzel. V naši sredi nastopa »BORBA« z živo pisano besedo kot glasnik, vodnik in tolažnik produktivnega človeka.

Zdi se mi umestno, da naglasim, da je »BORBA« poklicana, da postane nositeljica novega nacionalnega aktivizma in da napove neizprosno boj nacionalni pasivnosti. Prav gotovo bo »BORBA« stremela tudi za tem, da vzbudi nekatere iz pasivnosti in ravnodušnosti. Prepričan sem, da ne bo »BORBA« mrtva poltiškanega papirja, ampak, da bo središče živahnih razprav v perečih nacionalnih in socialnih zadevah, da bo središče du-

ševnih spoprijemov vsestranske akcije in reakcije. Potrebno se mi zdi, da vstopi kar največ delavcev v njeno delovno občestvo, ki ga predstavlja živ časopis, da s stvarno besedo izpopolnijo to kar je nepopolnega.

Problematika današnjega časa je taka, da moramo smatrati »BORBO« za svojo duševno voditeljico. Zato moramo naročniki čitatelji vsako številko temeljito prečitat, ter podati svoje mišljenje in nabrati novega gradiva. Napredek in razvoj »BORBE« je odvisen od naše volje, ker je »BORBA« namenjena nam malim ljudem. Samo z našo pomočjo, čitatelji in prijatelji »BORBE«, bo izdajatelj omogočeno zboljšati list do take višine, da bo zavzemal eno prvih mest v našem tisku.

Ob zaključku se mi zdi potrebno, da posebej opozorim naročnike in čitatelje »BORBE«, naj ne bodo ravnodušni napram problemom, ki jih obravnava. Marsikomu bo ta ali oni članek vzbudil pomisleke, misli ali konkretne predloge in ker je »BORBA« nam namenjena, nimamo samo pravice temveč je naša moralna dolžnost, da sporočamo uredništvu svoje želje in zahteve. Le tako bo »BORBA« ustrezala vsem, le na ta način bo naš prvi in naš najboljši informator ter zrcalo našega poštenega in odkritega dela za nacionalno in socialno pravičnost. Naša dolžnost pa je tudi, da »BORBO« širimo in da ji pridobivamo novih naročnikov.

DELAVCI IN NAMEŠČENCI, VSI BREZ RAZLIKE, NA DELO TOREJ ZA NAŠO »BORBO«!!

Širite „BORBO“!
Pridobivajte ji novih naročnikov!

Ne pozabite da ste člani naroda navezani nani kakor člani družine na družinski dom! Kdor pozabi na dom, je izdajalec!

Bilanca socialistične delavske politike

Ko je bilo socialistično gibanje v razmahu, se je mislilo, da je ni sile, ki bi utegnila zaustaviti njegov pohod. Vsak pokret, temelječ na nacionalni podlagi, je bil zasmehovan in zaničevan, pa bodisi, da je imel še tako močne konture realnega obličja. Domoljubje je bilo v očeh socialističnih teoretikov, novinarjev in voditeljev meščanski proizvod prikritega patriotizma za zatiranje socialno šibkih slojev.

Pa so prišli drugi časi. Trdnjave socialističnega gibanja so se zrušile in se še rušijo. Vsa organizatorična sila in milijonske številke volilcev niso mogle zastaviti pot naraščajočemu nacionalnemu prepovedu.

Kje so vzroki? Prevarani delavec, ki se je držal nauk socialistov in čakal na svetovno revolucijo, je prišel do spoznanja, da si mora sam pomagati, ako hoče sploh živeti. Boda in zastopljajanje sta ga prepričala, da leži moč v njem samem. Strniti je treba vrste in započeti boj predvsem zoper elemente, katerim je naš življenjski objekt izkoriščanja in prav nič drugega. Resninar je na parlamentarizem in demokratično ureditev človeške družbe. On hoče kruha in znožno življenje. To doseči je njegov cilj, zato je prišel do uvidevanja, da je treba urediti delovne prilike in socialno zakonodajo s sodelovanjem vseh, ki jim je naš narod pri srcu in katerim narodnost ni le krinka. Zavrgel je socialistični nauk o brezdomovinstvu, ki je bil namenjen le malim narodom. Internacionalizem socialistov kot uspavalno sredstvo zoper nacionalno prebujenje je pokopan. Sedanje otepanje marksistov je na lik kitu, ki je bil začet od harpune. V smrtnem strahu za stolčke in korita se oprijemljejo denuncijantstva in podlost jim je vodilno geslo.

Povest o krizi

Bila je bogata dežela. Domačinj so imeli vsega dovolj. Udobno so uživali sadove svojega dela. In v svoji prirojeni dobrohotnosti so poklicali v deželo tujerodce, dali so jim najboljše službe,

blagrovati jih in si štel v čast, ako so se jim smeli klanjati. Da ne bi gostoljubje domačinov zgubilo na slovesu, so še dovolili, da si tuji polnijo blagajne, da zalagajo svojo deželo in žive v popolnem razkošju, in da, stvar na ljubo, razpolagajo z domačo delovno močjo, kot so sami hoteli. Vse to in še mnogo drugega so radi domačini pustili, samo radi dobrega slovesa.

Seveda tudi mnogo domačinov je imelo dvojne ali trojne dohodke, ker služil je mož, služila je žena, ponekod tudi še hčerka ali sin, in tako so res vsi skupaj sijajno živeli in brezskrbno uživali zemeljske dobrine.

Ali kakor povsod, tako je tudi nad to srečno in bogato deželo razprostrla svoje grozne peroti pošast — kriza.

In vsi so zastokali. Tovarne, rudniki in drugi obrati so začeli omejevati delo, začelo se je odpušcanje delavoljnih in nastal je sto kin krik bednih, ki so bili vrženi na cesto brez dela, brez jela.

Kot blazni so očete gledali v temno bodočnost.

In glej! V tej stiski je pripadal iz neba Kerub in odprl duše in srca domačinov.

Spregledali so in pogнали tuje do zadnjega iz dežele, ter na njih mesta postavili brezposelne domačine. Domačini pa, ki so imeli do tedaj dvojne ali trojne dohodke v družini, so se iz dna src in iz čiste bratske ljubezni zadovoljili z enim, in tako izpraznjena mesta oddali brezposelnim sorojakom.

Tako so prišli vsi do dela in jela. Zavlada je zopet normalno življenje in dobri časi so se z naglim korakom vračali v deželo.

Pravijo, da je neki gospod, ki ima lepo slovensko ime, pa je precej hitlerjansko navdahnjen od gospodov iz Gradca, dosegel, da se je baže neka proti njemu tekoča preiskava ustavila. Temu gospodu priporočamo, naj si preskrbi potni list za Gradec, če so tam res tako prijazni ljudje.

Pravijo, da je nekaj mariborskih pekrov precej nemško mislečih. Vprašamo jih, zakaj se potem ne branijo težko prisluženih dinarjev, ki jim jih nosi naše nacionalno delavstvo za vsakdanji kruh. No, pa jim bomo že ustregli z javnim pozivom, da se bodo naši ljudje izogibali takih pekarn!

NAŠ POKRET

Usposobiti delavstvo, da se uspešno bori za svoje socialne pravice, je naloga stanovske strokovne organizacije. Le koncentracija skupne volje vsega nacionalnega delavstva in nameščencev predstavlja ono silo, ki bo zmožna izbolevati pravično plačilo za storjeno delo. To nalogo si je stavila Narodna strokovna organizacija, zato je dolžnost slehernega delavca in nameščencev, da postane njen član in da s svojim sodelovanjem pomaga jačati ta gibanja.

Trbovlje

V ponedeljek popoldne je bil v Trbovljah velik shod Narodno strokovne zveze. Glavni govornik na shodu je bil tovariš Dragotin K o s e m iz Ljubljane. V svojem referatu je omenil stanje svetovne gospodarske krize, katere žrtev je delovno ljudstvo. Omenil je svetovno gospodarsko konferenco v Londonu in povdaril, da se na tej konferenci ne rešujejo socialni problemi in da delavstvo od te konference ne more pričakovati zboljšanja, ker razpravljajo le o dobičkih velekapitala ter o možnostih nadaljnjega uspevanja svetovnega kapitalističnega gospodarstva. Dotaknil se je nadalje obstoječe socialne zakonodaje in obrtnega zakona, ki je zelo pomanjkljiv. Naglasil je potrebo o starostnem zavarovanju delavstva pri bolniških blaginjah. Obširno pa je obravnaval problem brezposelnosti. Z apelom, naj se zbirajo rudarji v Narodno strokovni zvezi, ki je najmočnejša braniteljica njihovih pravic, je zaključil svoj referat.

čena le v strokovnem pokretu. Strežniki v Ljubljani so ustanovili društvo bolničarjev, ki je včlanjeno pri Narodno strokovni zvezi. V kratkem času obstaja je društvo doseglo za člane prav lepe uspehe. Potrebno pa bo, da si enaka društva ustanove strežniki po vseh bolnišnicah in se organizirajo v strokovni nadstrankarski organizaciji. Najbolj pereče vprašanje je službeni pravilnik, ki mora biti za vso državo enak. Danes je uslužbenstvo po bolnišnicah brez pravilnika in je posledica, da imajo v vsaki bolnišnici drugačen delovni čas, da imajo razne plače in da so okrnjeni razni pravici. Društvo bolničarjev je v začetnem poslu prošnjem ministru za narodno zdravje ter dobilo odgovor, da bo tak pravilnik prav kmalu izdan. Je pa še veliko stvari, ki nas težijo in pridejo po malem vse na vrsto. Zato pozivamo danes vse tovariše, da se pridružijo našemu pokretu in da pristopijo vsi v naše društvo. Zapomnijo naj si dobro vsi, da je le v naših vrstah njihova rešitev.

NAŠIM SOTRUDNIKOM!

Vaša poročila o gibanju pokreta pridejo prihodnjič na vrsto, ker jih radi pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti v današnji številki. Prosimo Vas potrpljenja s pozivom, da greste s podvojeno silo na delo za našo pravično nacionalno in socialno stvar!

Strežniki organizirajte se!

Strežniško osebo po bolnišnicah se je šele v zadnjem času pričelo zavedati, da je uspešna borba za rešitev perečih socialnih in materialnih vprašanj zaji-

Krik bridke resnice

Pod sličnim naslovom, kakor je že »Mariborski Večernik«, ki zasluži vse priznanje za borbo, ki jo vodi napram vsem, kar ogroža naš nacionalni živeli, načel vprašanje, kako bi se naj uspešno zatrla brezumno pijančevanje in njega posledice: »ubijalsko psihozo«, hoče in mora naša »Borba« to delo nadaljevati, da očisti naš narod grehov, da bo očistjen in čist šel boljši bodočnosti nasproti.

Klic po dolžnosti obrambe pred ubijalsko psihozo našega ljudstva, je moral tužno odjekniti v srcih vseh pravih ljudi. Inteligenti, mislim one, ki bi morali stati visoko nad vsakdanjim navadnim človekom, in ki jih niso današnje resnično razdrapanje razmere napravile popolnoma pesimistične, brezbržne in apatične, morajo že dolgo čutiti potrebo splošne in temeljite reforme našega celokupnega družabnega reda, ki glasno in brezpogojno zahteva nujno preobrazbo v materielnem in duševnem življenju.

Naš smisel v duševnem in materielnem življenju je povsem zgrešen, prav posebno pa, resnici na ljubo povedano, prav pri onih, ki si usojajo vzgajati, učiti, voditi in vladati ljudstvo. Zato se ne smemo in ne moramo čuditi vsesplošnim nezdravim razmeram. Vzroke iščemo v naši preslepljenosti po navadi tam, kjer jih ni, čeprav ležijo razgaljeni pred nami! Stari pregovor pravi, da riba smrdi pri glavi! — Nezaupljivo, da, celo prezirljivo gledamo na bolnike, in niti za moment ne pomislimo na epedimijo, ki je bolnika okužila. Mislimo pač na zdravnika, pa pri tem pozabljamo, da so zdravniki sami okuženi, mogoče še v večji meri, kot bolnik sam! — Kako naj zdravnik bolnik uspešno zdravi bolnika in ga popolnoma izleči? Zdravnik mora biti poleg svojega znanja, predvsem sam popolnoma zdrav! Tu iščimo rak rano te nesrečne psihoze!

Današnji človek trpi na pomanjkanju one žive vere, ki je naravna ter tesno zvezana s srčno in duševno kulturo, preko katere gre danes skoraj ves svet! Takozvana mrtva, navidezna, jezuitska vera, brez vseh dejanj, ki je danes močno razširjena ne le v ljudskih plasteh, temveč tudi v inteligentnih krogih radi gotovih privilegijev, ne zdravi, ampak mori čut ljubezni, poštenja in pravice, rodi vedno znova takozvane »žive mrtvece«, ki pod gotovim tujim sugestivnim vplivom ne morejo več odgovarjati za svoja slaba dejanja. — Živi mrtveci so potemtakem tudi starši, ki so prvi vzgojitelji svoje dece, učitelji, politični in gospodarski vodniki in vladajoči krogi, kateri gredo le za svojimi privatnimi interesi, na škodo celokupnosti.

Kakor je torej iskati vzrokov ubijalske psihoze v prvi vrsti v mrtvi veri, tako sežejo ti vzroki globoko nazaj v povojno dobo, ki so jo pripravili edino le pogubonosni, sacro-egoistični interesi političnih, gospodarskih in vladajočih nemških in avstrijskih krogov! Križ in meč sta dala krvav pečat vsem padlim junakom. In ta pečat bratske krvi je ožigosal tudi vse one, ki so se radi svoje mile usode srečno vrnili iz vojne furije ter ta pečat prenesli na svoje potomce, katerih madež se je razlil na staro in mlado ter se maščuje sedaj nad slabim in dobrim. Ta madež je pahnil naše ljudstvo v strašno temo nepopisnih zmot in zablod! Soditi po prekem sodu danes vse one, ki so pod težo krvavega pečata storili le enkratno ubojstvo (njegov oče ali celo on sam je bil v vojni za svojo hrabrost v pobijanju svojih bratov nagrajen, pohvaljen, morebiti celo visoko odlikovan), bi bila pač najhujša krivica. Ta obsojba ne sloni na nobeni logiki in v glavem obtožuje vendar povzročitelje, ne pa njihovih zapeljanih prevaranih pomagačev, ki so se pravzaprav brezpogojno morali kloniti višjemu povelju!!! Ne sme-

mo pa pri tej odkriti razpravi zamenjati vojnega napadanja z vojno obrambo, ki zahteva junaštvo za lastno posest in ohranitev eksistence svojcev! Ta upravičena obramba sloni na eksistenčnem minimumu vsakega posameznika.

Ker je prav predvojno versko prepričanje pospeševalo in bodrilo mase za boj, je pač povojni prostejši duh ali prostomiselnost razblinila še zadnje duševne vrline priprostega človeka, kateremu se ni pravočasno razodela resnica v pravi luči, da bi si pridobil kot nadomestek resnično pravo vero in zaupanje v samega sebe ter potrebni smisel in upoštevanje svojega bližnjega. Tako se je v njegovem prevaranem spoznanju rodilo kruto sovraštvo do vsega in krvavo maščevanje nad vsem, ker so morali izgniti še zadnji svitli žarki iz globin njegove duše in srca ter ugasniti za vedno v hladni preračunjenosti!

Danes se mnogo učimo in mnogo se zahteva od nas, a značajev se ne vzgaja. Zato vsak zvitozrepek, lažnjivec in prikupljivec, denuncijant, prednjači odkritim in pošteno mislečim ter uspešno napreduje in to ne le v šoli, v uradu, temveč tudi v javnem življenju sploh. Ali ni potemtakem kriva vsega zla, v glavnem vzgoja doma, šole ter lažnjiva in zvita človeška družba?! Vsi ti faktorji nosijo glavno odgovornost za vsa kriva početja nepreračunljive mase ali boljše povedano, zastrupljenih ljudi vsled lažikulture! Ako hočemo biti dosledni in objektivni, ne moremo preko tega, da ne bi navedli še nadaljnjega vzroka ubijalske psihoze. Mnogo potuše, migljaje in vzpodbude za razna rafinirana, škodljiva in hudobna dejanja pa daje današnjemu zbeganemu in itak že nemoralnemu svetu v veliki meri tudi časopisje, ki dela veliko reklamo za svoje krvave novice, podrobne sodnijske razprave, za svoje lažnjive politične, verske, gospodarske vesti, samo, da napolni svoje rubrike in vžiga separatistične, strankarske, verske strasti ter s tem tudi interes za nakup lista. Tudi današnja nepriklad-

na filmska reklama v javnosti, kakor predstave puhle, kriminalne, vojne vsebine, so slaba vzgojna sredstva in hrana za mladež ter za ljudi, ki ne znajo sami presojati ter dobro misliti. Nikakor ne učinkujejo vzgojno jetnišnice, čeprav se danes mnogo govori o moderni ureditvi teh, temveč, one veljajo za najnevarnejše pohujševalnice. Vzeta prostost, pomanjkljivo človekoljubje, napravi človeka topega in še bolj nevarnega. Tega ne more preprečiti najbolj dobro zamišljena jetnišnica.

Kier družba sama nikakor ne more ukrotiti ali poboljšati nevarnega človeka ali zločinca, tam je na mestu edino le prava poboljševalnica! Veliko zla doprinaša tudi naše nepravilno prehranjevanje, posebno pa preobilna mesena hrana in nezmerna alkoholna pijača, kakor tudi druge opojne pijače, prava kava, ruski čaj, kakao ter omamna sredstva, opij in morfij, ki se pri nas že precej udomačujejo! — Proč toraj z vsemi temi strupi, proč z lažikulturo ter brez pardona na levo in desno. Reformirajmo temeljito našo dosedanje popolnoma napakno vzgojo, mrtvo vero, z eno besedo, naše življenje. Gibajmo se v mejah stare bratske staroslovenske sloge, miroljubnosti, poštenosti, gostoljubnosti ter v vseh primerih v mejah zmernosti.

Drakonični ukrepi, ki bi naj bazirali na osnovi »klin za klin«, »zob za zob«, bi nas še globlje vrgli v prepad in nas oškropili z bratsko krvjo in uničili v nas vseh našo zadnjo drobtinico duševnosti.

S tem momentom bi renome svetovnoznane, dobrodušnega in veselega Slovana splaval po vodi. Pri nas se je strašno razpasla navada kopirati vse tuje, naše stare, lastne slovanske običaje, navade in ukrepe pa zapostavljati, namesto, da bi dali ponovno vsemu jugoslovenskemu narodu popolno in svojično jugoslovansko obeležje v prav vseh pogledih! Kakor hitro bomo v narodnem in duševnem oziru zreli, bomo brezpogojno šli boljši bodočnosti nasproti.

„SVOJI K SVOJIM!“

RESTAVRACIJA NARODNI DOM

MARIBOR
KOPALIŠKA ULICA

Priznana dobra kuhinja. Posebna soba za sestanke. Sprejema abonente. Toči najboljša vina.

Koroška cesta 19

Dobra knjiga je zlata vredna!

Slovenske, srbohrvaške, češke, nemške, francoske, angleške in druge knjige kakor šolske, znanstvene, leposlovne ter muzikalije in revije. Solske in pisarniške potrebščine, zvezke in note, svinčnike, peresnike, črnila, tuše, ravnila, šestila, barvice, čopiče, papir in še mnogo drugega nudi

Podružnica knjižarne Učiteljske tiskarne

Maribor, Tyrševa ulica 44

Vedno sveže in prvovrstno bučno olje

Tovarna bučnega olja

J. HOCHMÜLLER

MARIBOR, Taborska ulica 7. Telefon št. 23-39

TOČNO, SOLIDNO IN POCENI

zvršuje vsa kleparska dela

A. Romih

kleparski mojster

Maribor, Slovenska ul. 28

Poslužujte
se
oglasov v

„BORBI“

Pohištvo, tapetništvo, posteljnina, dekoracije

STROJNA PLETARNA ZICNIH VLOZKOV

F. NOVAK, MARIBOR

Vetrinjska ulica 7, tel. 2775 Koroška cesta 8, tel. 2505 Glavni trg 9

Naročila in popravila izvršujem hitro, solidno in poceni. - Najcenejša tvrdka v Mariboru!

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic v Mariboru

Frankopanova ulica 34

daje posojila po 8%

sprejema vloge in obrestuje nevezane po 4%, vezane pa po 5 1/2%

Vse vloge izplačuje promptno

Železničarji, poslužujte se samo Vaše Kreditne zadruge